

# Kitaaba Yo’el fi Waldaa Adveentistii Guyyaa Torbaffaa Laa’odiiqeyyaa - Lakkoofsa Digdamii-Shan

Jeff Pippenger  
2026-01-11

## Lakkoofsa Digdamii Shan

Kitaabni Yo’el angafoota afur keessatti fincila isaanii dabalaa dhufe ragaa ta’een geggeessitoota mootummaa mootummaa Laa’odiiqeyyaa Guyyaa Torbaffaa Adveentistii fuuldura dhaabdi. Angafootni afur sunis Hisqi’eel boqonnaa saddeet keessatti ibsaman jiru; achitti namoonni digdamii shanan kan angafoo afuraffaa ta’an aduutti sagadu. Bara 1901, fincila bara 1888 irraa waggaa kudha sadii booda, waldaan Adveentistii mootummaa mootummaa waldaa sana geggeessuuf koree tokko hundeesse.

Walgahii raawwachiiftuu Konfaransii Waliigalaa isa jalqabaa yeroo sirna haaromsa guddaa irratti taa’ame Walga’ii Konfaransii Waliigalaa bara 1901tti hundeeffame; miseensota 25 of keessatti qabas ture. Kun koree bara 1901 dura ture irraa babal’ina guddaa ture; koreen sun miseensota 13 qofa qaba ture. Miseensonni waggoota keessa dabalaa dhufaniiru; garuu Yesuus yeroo hunda dhuma jalqaba wajjin wal simsiisa. Jalqabni miseensota 25 ture; keessaa tokko hoogganaa ta’ee, kunis tarsiimoo mana qulqullummaa keessatti argamu tokko wajjin wal qixa ture; innis luboota 24 fi angafa luba tokko of keessatti qabaa ture.

Yihudaa fi Saanhədriin yeroo Kiristoositti mallattoolee fincila lama dha. Saanhədriin waldaa Adveentistii Guyyaa Torbaffaa Laa’oodiiqeyyaa bakka bu’a. Hirmaannaan Saanhədriin fannifamuu Kiristoos keessatti qabu, gahee Adveentizimiin yeroo rakkoo seera Dilbataa keessatti qabu fakkeenyaan mul’isa. Saanhədriin—yaa’ii olaanaa Yihudootaa isa Yerusaaalem keessatti argamu, luboota angafoo, maanguddootaa fi barreessitoota irraa ijaarame, Lubicha Olaanaa Qayyaafaasin durfamu—dhimmawwan gara du’a Yesuusiitti geessan keessatti gahee giddugaleessaa taphate.

Yeesus ergaa Getesemaanee keessatti qabamee booda (dabarfamee kennuun Yihuudaan qindaa’e), halkan mana Qayyaafaa keessatti Sanhedrin duratti geeffame. Isaan isa irratti murtii balleessaa baasuuf ragaa barbaadan; dhuma irratti ragaawwan isa arrabsan fi fincila kakaasuu irratti himatan dhiyeessan.

ይቅያፋስ በጥጥታ ኢየሱስን እርሱ መሲሕ እንደሆነ (ወይም የእግዚአብሔር ልጅ) ሲጠይቀው፣ ኢየሱስ የሰጠው አዎንታዊ መልስ፣ “አንተ አልህ” የሚለው፣ ሊቀ ካህኑን “ስድብ!” እንዲል አደረገው። ሸንጎውም ሞት የሚገባው መሆኑን ፈረደበት። በሮማውያን አገዛዝ ሥር የሞት ፍርድ ለማስፈጸም ሥልጣን ስላልነበራቸው፣ የሮማ ግዛት አስተዳዳሪ ለነበረው ለጳጳሮች ጳጳሮች ጳጳሮች ጳጳሮች፣ ይህም የሮማውያን የግድያ ፍርድ እንዲፈጸምበት በመንግሥት ላይ አመፅ እንዳይሰጥ በመክሰስ ነበር። እውነተኛው ስቅለት ግን በዲላቶስ ትእዛዝ ሥር በሮማውያን ወታደሮች ተፈጸመ፤ ነገር ግን ይህ የሆነው ዲላቶስ ለዋና ካህናቱና ለሕዝቡ ግፊት ከተገዛ በኋላ ብቻ ነበር (እነርሱም ኢየሱስ እንዲሞትና በራባስ እንዲፈታ ጠይቀው ነበር)።

“Yeroo Kiristoos lafa kana irra turetti, addunyaan Barabbaasin filatte. Har’as addunyaanii fi waldoonni amantii filannoo isuma sana gochaa jiru. Haalli gantummaa, fudhatama dhabuu, fi fannifamuu Kiristoos irra ga’e irra deebi’amee raawwatameera; ammas immoo bal’ina guddaadhaan irra deebi’amee raawwatama. Namoonni amaloota diinaa sanaan ni guutamu; gowwoomsaan isaas isaan gidduutti humna guddaa qabaata. Hamma ifni didamutti, hamma sanaan hubannaa dogoggoraa fi wallaalchi ni jiraata. Warri Kiristoosin didanii Barabbaasin filatan gowwoomsa badiisa geessisu jalatti hojjetu. Ibsa sobaa fi ragaan sobaa gara fincila ifaatti ni guddatu. Iji yommuu hamaa ta’u, qaamni hundi dukkanaa guutama. Warri jaalala isaanii hoogganaa Kamiif iyyuu Kiristoosiin alatti kennan, gowwoomsa nama hawwatu tokkoon, kan humna isaa jalatti lubbuun dhugaa dhaga’uu irraa garagalee soba amanuutti geeddaramtu, qaama, lubbuu, fi hafuuraan to’annaa jala akka jiran of argatu. Isaan kiyyoo keessatti qabamanii ni fudhatamu; gocha isaanii hundumaanis, ‘Barabbaasin nuuf gadi dhiisaa; Kiristoosin garuu fannisaa’ jedhan iyyu.”

“ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି। କରୁଣରେ ଯେ ଦୃଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଅଭିନିତ ହୋଇଥିଲା, ସମ୍ବୃତ୍ତିକ ପୁନରାୟ ଅଭିନିତ ହେଉଛି। ଯେ ସଭାମଣ୍ଡଳୀମାନେ ସତ୍ୟ ଓ ଧର୍ମରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେଥିରେ ଏହା ପୁରକାଶିତ ହେଉଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ପ୍ରମେ ଆତ୍ମାର ସ୍ଵାଧୀନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଭାବେ ବସି ନଥାଏ, ସେତେବେଳେ ମାନବ ସ୍ଵଭାବ କ’ଣ କରିପାରେ ଏବଂ କ’ଣ କରିବ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା କିଛି ଘଟି ପାରେ, ତାହା ଦଖି ଆମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଚକିତ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ। ଭୟାବହତାର କୌଣସି ପ୍ରକାଶ ଦଖି ଆମେ ବିସ୍ମିତ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ। ଯମୋନେ ନିଜ ଅପବିତ୍ର ପାଦଲରେ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦଳନ କରନ୍ତି, ସମୋନଙ୍କର ସହି ଆତ୍ମା ଅଛି, ଯାହା ଯୀଶୁଙ୍କୁ ଅପମାନ କରିଥିବା ଓ ବିଶ୍ଵାସଘାତ କରିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ଥିଲା। ବିବେକର କୌଣସି ଗୁଲାନି ବିନା, ସମୋନେ ନିଜ ପିତା ଶୟତାନଙ୍କ କର୍ମ କରିବେ। ସମୋନେ ସହି ପ୍ରଶ୍ନ କରିବେ, ଯାହା ବିଶ୍ଵାସଘାତକ ଯିହୁଦୀଙ୍କୁ ଅଧରୁ ନିସ୍ଵରିତ ହୋଇଥିଲା, ଯଦି ମୁଁ ଯୀଶୁ କ୍ରିଷ୍ଟଙ୍କୁ ତୁମମାନଙ୍କ ହାତେ ସମର୍ପଣ କରିଦେଉ, ତେବେ ତୁମେ ମୋତେ କ’ଣ ଦେବ? ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ତାଙ୍କର ପବିତ୍ରଜନମାନଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵରେ ବିଶ୍ଵାସଘାତ ହେଉଛନ୍ତି।” Review and Herald, January 30, 1900.

Yoo kutaan kun dhugumaan waan inni jedhu hiiku ta’e, yeroo sanatti warri “Barabaas filachuu” jedhamanii adda baafaman wanta kutaan sun barsiisu hubachuu hin danda’an. Namoonni sun warra 2 Tasalonqee keessatti ibsaman, sababni isaas dhugaa waan hin jaallanneef gowwoomsaa cimaa fudhatanidha. Isheen warra Barabaas filatan ilaalchisee akkana jetti: “Warri jaalala isaanii Kiristoosiin alatti geggeessaa kamiyyuu irratti kennan, hawwii sammuu nama booji’u tokkoo jalatti, qaama, lubbuu fi hafuura isaanii wajjin of argatu; hawwii sun baay’ee nama hawwata; humna isaa jalattis lubbuun dhugaa dhaga’uu irraa garagaluun soba amanu.” Warri Barabaas filachaa jiran, mallattoo fannoo fi seera Dilbataa dura humna Seexanaa jala jiru. Haala sana keessa yeroo jiranitti wanta kutaan sun barsiisu hubachuu hin danda’an. Kanaafuu isaan akkana jedhu: “Haalli yeroo Obboleettii Waayit jechoota kana barreessite ture seenaa addaa sanaaf ture malee ammaaf miti.” Tarii akkanas jedhu: “Isheen waa’ee Kiristaanummaa akka waliigalaatti dubbachaa jirti; kun immoo kallattiidhaan Adveentistoota Guyyaa Torbaffaatti hin hojjetu.” Oduu faayidaa hin qabnedha.

ନିଶ୍ଚୟ, ସିଷ୍ଟର ହ୍ଵାଲର୍ ସହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଲଖିଥିବା ସମୟର ଐତିହାସିକ ପରିସ୍ଥିତି ଆସଲେ ତାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତିହାସ ଉପରେ ଏକ ଚିପ୍ପଣୀ ଥିଲା; କିନ୍ତୁ ପୁରକାଶିତବାକ୍ୟରେ ଯୋହନଙ୍କ ମାମଲାର



ዘርዓ ሌዊ አገልግሎቱ ክጅምር እንከሎ ዕድሜኑ 25 ዓመት ክኸውን ነበረ።

Waaqayyo immoo Museetti dubbatee, “Kun isa Lewwonni argatanidha: umuriin isaanii waggaa digdama shanii jalqabee ol yoo ta’e, hojii dukaana walga’ii keessatti tajaajiluuf haa seenan; gaafa immoo waggaa shantama ga’an, hojii tajaajila sana irraa haa dhaaban, si’achi hin tajaajilin. Garuu dukaana walga’ii keessatti hojii eegumsaa eeguu irratti obboloota isaanii wajjin haa tajaajilan malee, hojii biraa tokko illee hin hojjetin. Akka kanaatti waa’ee hojii isaanii ilaalchisee Lewwotaaf goota” jedhe. Lakkoobsa 8:23–26.

Laawiin tajaajila isaa umurii waggaa digdamii shaniitti jalqaba; waggaa digdamii shaniif tajaajilee, hamma waggaa shantamaatti tura. Ergamichi Kakuu inni Milkiyaas boqonnaa sadi keessatti ibsame, akkuma Inni Onkoloolessa 22, 1844 godhe sana, yeroo seera Dilbataa keessatti Laawota qulqulleessaa fi isaanii irraa xureessummaa keessaa baasaa jira.

Kunoo, ani ergamaa koo nan erga; innis karaa ana dura qopheessa; Gooftaan isin barbaaddan immoo, utuu hin eegamin mana qulqullummaa isaa ni dhufa; jechuunis ergamaa kakuu sanaa, isa isin itti gammaddan; kunoo, inni ni dhufa, jedha Waaqayyo gooftaa loltootaa.

Garuu guyyaan dhufaatii isaa eenyutu danda’a obsuu? Inni yeroo mul’atutti eenyutu dhaabachuu danda’a? Inni ibidda baqsuutii fi saamuna warra uffata qulqulleessanii fakkaataatii. Inni akkuma nama meetii baqsee qulqulleessu tokkooti taa’ee, ilmaan Lewwii ni qulqulleessa; akkuma warqee fi meetii baqsanii qulqulleessanitti isaan ni xureessa irraa ni baasa; isaanis qajeelummaan aarsaa Waaqayyoof akka dhi’eessaniif. Achiis aarsaan Yihudaa fi Yerusaalem akka bara duriitti, akka waggoota jalqabaatti Waaqayyotti ni tola. Miilkiyaas 3:1–4.

Lakkoofsi “25” akka mallattootti, Lewwii amanamaa qofa utuu hin ta’in, Lewwii sobaa illee bakka bu’a. Kanaafuu “25” akka mallattootti addaan baafamuu gosoota waaqeffattootaa lamaan ni mul’isa; isaanii jechuun durboota ogeeyyii fi gowwoota, hoolotaa fi re’oota, qamadii fi haramaa ta’an iyyuu. Lakkoofsi digdama shan Lewwii qofa osoo hin taane, akkuma barbaachisummaa isaatiin addaan baafamuu (qulqulleessamuu) Lewwootaas bakka bu’a. Addaan baafamuun sun seera Dilbataatti raawwatama; kunis mata-duree dubbii raajii Waaqayyoo keessaa isa ijoo dha. Kanaaf, boqonnaan digdama shanaan Maatewos keessatti argamu, Maatewos digdama afur keessatti raajii Yesuus waa’ee dhuma biyya lafaa dubbate itti fufu qofa ta’uun isaa ni mala.

Yesuus ma’badicha keessaa ba’ee achii adeeme; bartoonni isaas ijaarsaawwan ma’badichaa isa argisiisuuf gara isaa dhufan. Yesuus immoo isaanii, “Isin wantoota kana hundumaa hin argitanii ree? Dhugumaan isinitti nan jedhu, asitti dhagaan tokko illee kan irratti hafuu jiru hin ta’u; hundinuu ni diigama” jedheen. Maatewos 24:1, 2.

ଯତେବେଲେ ଯୀଶୁ ମନଦିରରୁ ବିଦାୟ ନଲେ, ସତେ ପୁନରବାର କବେ ଫରେ ଆସିଲେ ନାହିଁ । ତଲେଶତମ ଅଧ୍ୟାୟର ଶେଷ ପଦଗୁଡ଼ିକରେ ଯୀଶୁ ସାନହଦେଦିନର ଉପରେ ନିୟାୟଦୋଷଣା କରିଥିଲେ, ଏବଂ ସହେ ନିୟାୟ “ଆଠ”ଟି ହାୟ ରୁପେ ପୁରକାଶିତ ହୋଇଛି; ଏପରିକରେ ସହେଟି ନୈକାରରେ ଥିବା ଆଠ ଆଡ଼ମା, ସୁନ୍ନତିର ଆଠମ ଦିନ, ପୁନରୁତ୍ଥାନର ଆଠମ ଦିନ, ଏବଂ ଆବ୍ରାହାମଞ୍ଜ ଆଠ ପିଢ଼ୀ—୪୩୦ ବର୍ଷ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସବୁକୁ—ଜାଲିଆଡ଼ିସ୍ୱରୁପ ଅନୁକରଣ କରେ । ଏହି ଜାଲିଆଡ଼ି ସଂଖ୍ୟା “ଆଠ” ଜାଲିଆଡ଼ି ଲବୋୟଞ୍ଜକ ସହ ସମନ୍ୱିତ ଅଟେ ।

Dhugumaan isinittan jedhu, wantoonni kun hundinuu dhaloota kana irratti ni dhufu.

Yaa Yerusaaalem, Yerusaaalem, ati raajota ajjeefu, warra gara keetti ergamanis dhagaadhaan rukuttu, akkuma lukkuu ilmaan ishee qoochoo ishee jalatti walitti qabdu, ani yeroo meeqa ilmaan kee walitti qabuuf fedhaan ture; isin garuu hin feene! Kunoo, manni keessan onaa ta'ee isiniif dhiifameera.

Ani isiniin jedha; kanaa booddee hamma isin, “Kan maqaa Gooftaatiin dhufu eebbifamaa dha” jettanitti, ana hin argitan. Maatewos 23:36–39.

Maatewos boqonnaa digdamii lamaffaa fakkeenya warra hamaa hidhamanii tuutatti walitti qabamuu agarsiisuun xumurama; akkasumas walitti dhufeenya dhuma Kiristoosii fi Yihuudota mormitoootaa gidduu tureen xumurama. Ergasii boqonnaa 24 keessatti Inni mana qulqullummaa yeroo dhumaatiif dhiisee ba'a; hojii Isaa Israa'el duriiitiif godhu ni dhaaba. Boqonnaan sun akkuma itti jalqabeenitti xumurama; jechuunis, “manni isaanii duwwaa ta'ee isaaniif dhiifameera” jechuun labsama; innis yeroo jalqabaaf mana qulqullummaa qulqulleessetti “mana Abbaa Kootii” jedhee waame, amma immoo mana Yihuudotaa duwwaa ta'eera.

Boqonnaa 24 keessatti, Yesus waa'ee mana qulqullummaa fi badiisa isaa isa dhi'achaa jiru ilaalchisee gaaffiiwwan deebisuuf jira. Badiisni sun dhaloota sana mataa isaa keessatti raawwatamuu qaba ture; dhaloonni sunis dhaloota buutota ture. Inni mana qulqullummaa sana irraa ba'ee deebi'ee akka hin deebine waan ta'eef, raajiiwwan inni dhiheessu Israa'el hafuuraa malee Israa'el jechuun hiika qabatamaa irratti kan xiyyeeffatan miti. Akkuma inni Israa'el durii wajjin godhe, yeroo Kiristoos mana qulqullummaa isa ta'e waldaa Adveentistii Guyyaa Torbaffaa Laa'odiiqeyaa irraa ba'u; yeroo walfakkaatu keessatti, mana qulqullummaa namaa kan kumaa dhibba afurtamii afur ta'e bara baraaf mana qulqullummaa Waaqummaa wajjin walitti ni hidhama. Yeroo Yesus mana qulqullummaa Israa'el durii irraa ba'e, ummata kakuu isaa duraanii sana bara baraaf ni hiike.

ମାଥିଉଞ୍ଜ ପୁସ୍ତକର ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟରୁ ବାଲଶତମ ଅଧ୍ୟାୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଂଶଟି, ଆଦିପୁସ୍ତକର ଏକାଦଶରୁ ବାଲଶତମ ଅଧ୍ୟାୟର ଧାରାର ଓମଗୋ ଅଟେ । ଆଦିପୁସ୍ତକର ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଏହି ଧାରା ଆରମ୍ଭ ହେବା ସମୟରେ, ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଏବଂ ବାବଲେର ମୃତ୍ୟୁ-ନିର୍ମମର ଆରମ୍ଭ ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନିତ ହୁଏ; ଏହା ପରକାଶିତ ବାକ୍ସ ସତରଂଗତ ଅଧ୍ୟାୟ, ଏକାଦଶ ପଦରେ ତାହାର ଓମଗୋ-ପୂରଣକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ, ଯେହି ପଦଟି ଏକାଦଶରୁ ବାଲଶତମ ଅଧ୍ୟାୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଠିତ ପଦଗୁଡ଼ିକର ସଠିକ୍ ମଧ୍ୟବିନ୍ଦୁ ଅଟେ । ଆଦିପୁସ୍ତକ, ମାଥିଉ ଏବଂ ପରକାଶିତ ବାକ୍ସର ଏକାଦଶରୁ ବାଲଶତମ ଅଧ୍ୟାୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟଭାଗ ପରତ୍ପଳକରେ ଧୂଳି, କିମ୍ବା ତାହାର ଜାଲ ଧୂଳିକୁ, ବିଶେଷ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ । ଆଦିପୁସ୍ତକରେ ସେହି ଧୂଳି ଥିଲା ସୁନ୍ଦର; ମାଥିଉରେ ସେହିଟି ଥିଲେ ପିତର ଏବଂ ସେହି ଶିଳା, ଯାହା ଉପରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ନିଜ ଚରଚ ନିର୍ମାଣ କରିବେ; ଏବଂ ପରକାଶିତ ବାକ୍ସରେ ସେହିଟି ଥିଲା ସେହି ଜାଲ ପଶୁ, ଯେ ଥିଲା, ଅଛି, ଏବଂ ଉଦ୍ଭବ କରିବ, ଯେ ଅଷ୍ଟମ, ତଥାପି ସପ୍ତମ ମଧ୍ୟରୁ, ଏବଂ ଯେ ପରେ ଅଜଗର ସହ ବିବାହିତ ହୁଏ ।

ଏଗାର ଓ ବାଲଶ ହେଉଛି ଦୈବତ୍ଵ ଓ ମାନବତ୍ଵର ସଂଯୋଗକୁ ଚିହ୍ନିତ କରୁଥିବା ପ୍ରତୀକ; ଏହି ସଂଯୋଗଟି ନିଜେ ସେହି ବିଷୟ, ଯାହା କ୍ରୀଷ୍ଟ ନିଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆମ ହୃଦୟ ଓ ମନରେ ଲଖିବା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିନିଧିତ ହୋଇଛି । 11 ଓ 22 ହେଉଛି ଏକ ଶତ ରୁଆଳିଶ ହଜାରଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରତୀକ । ମାଥିଉର ତଲେଶତମ ଅଧ୍ୟାୟରେ ମିଥ୍ୟା ପୁରୋହିତତ୍ଵ ଆଠଟି ହାୟ ପାଇଲା; ସେହି ସମୟରେ ସତ୍ୟ ପୁରୋହିତତ୍ଵ ଅଭିଷିକ୍ତ ହେଲା । ପୁରୋହିତମାନେ ସାତ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ରୀକୃତ ହେଲେ, ଏବଂ ଅଷ୍ଟମ ଦିନରେ ସମୋନେ ସେବା କରିବା

ጸደቅ ግጥም

Akka tasaa kan guyyoonni torban qulqulleessummaa luboota isaanii, kan guyyaa saddeettaffaatti tajaajilli isaanii itti jalqabe, Lakkoobsa boqonnaa saddeetii fi lakkoofsa tokko keessatti jalqaban; “81” jechuun mallattoo lubootaa ti.

እግዚአብሔርም ለሙሴ እንዲህ ብሎ ተናገረው፤ አድንገና ከእርሱ ጋር ልጆቹን፣ ልብሶቹንም፣ የቅባት ዘይቱንም፣ ለኃጢአት መሥዋዕት የሚሆን ወይረዳም፣ ሁለት አውራ በጎችንም፣ ቂጣ ያልገባበት እንጂራ የሞላበትንም ቅርጫት ውሰድ፤ ማህበሩንም ሁሉ ወደ መገናኛው ድንኳን ደጅ ሰብስብ። ሙሴም እግዚአብሔር እንዳዘዘው አደረገ፤ ማህበሩም ወደ መገናኛው ድንኳን ደጅ ተሰበሰበ። ሙሴም ለማህበሩ፤ እግዚአብሔር እንዲደረግ ያዘዘው ይህ ነገር ነው አለ። ...

ሰባት ቀን የመቀደሳችሁ ዘመን እስኪፈጸም ድረስ ከመገናኛውም ድንኳን ደጅ አትውጡ፤ ሰባት ቀን ይቀድሳችኋልና። ዛሬ እንደ ተደረገው፣ እንዲሁ ለእናንተ ማስተስረዳ ይሆን ዘንድ እግዚአብሔር እንዲደረግ አዟል። እንግዲህ እንዳትሞቱ፣ የእግዚአብሔርንም ትእዛዝ ትጠብቁ ዘንድ፣ ሰባት ቀን ቀንና ሌሊት በመገናኛው ድንኳን ደጅ ትቀመጣላችሁ፤ እንዲህ ታዝዩአለሁና። አድንገና ልጆቹም እግዚአብሔር በሙሴ እጅ ያዘዘውን ሁሉ አደረጉ። በስምንተኛውም ቀን ሙሴ አድንገና ልጆቹን እንዲሁም የእስራኤልን ሽማግሌዎች ጠራ፤ አድንገና፡- ለኃጢአት መሥዋዕት አንድ ጥጃ፣ ለሚቃጠልም መሥዋዕት እንከን የሌለበት አንድ አውራ በግ ውሰድልህ፤ በእግዚአብሔርም ፊት አቅርባቸው አለው። ... ሙሴም፡- የእግዚአብሔርም ክብር ይገለጥላችሁ ዘንድ እግዚአብሔር እንድታደርጉት ያዘዘው ነገር ይህ ነው አለ። ... አድንገና እጁን ወደ ሕዝቡ አንሥቶ ባረካቸው፤ የኃጢአትንም መሥዋዕት፣ የሚቃጠለውንም መሥዋዕት፣ የደኅንነትም መሥዋዕቶች ከቀረበ በኋላ ወረደ። ሙሴና አድንገና ወደ መገናኛው ድንኳን ገብተው ወጡ፤ ሕዝቡንም ባረኩ፤ የእግዚአብሔርም ክብር ለሕዝቡ ሁሉ ተገለጠ። ከእግዚአብሔርም ፊት እሳት ወጥታ በመሠዋዕት ላይ የሚቃጠለውን መሥዋዕትና ስብን በላች፤ ሕዝቡም ሁሉ ባዩ ጊዜ እልል አሉ በግንባራቸውም ወደቁ። ዘሌዋውያን 8፡1-5፣ 33-36፣ 9፡1፣ 2፣ 6፣ 22-24።

Boqonnaa digdamii sadii Lewwota sobaa yeroo Lewwotni dhugaan chaappaa godhamanitti mul’atan adda baasa. Boqonnaan digdamii lamaffaa Maatewos namni tokko illee kana booddee Yesuusini gaaffii dabalataa akka hin gaafanneen xumurama; ergasii boqonnaa digdamii sadi keessatti Inni wayyoo saddeet kaa’ee, yeroo qorumsi Saanhediriin cufame fi murtiin raawwachiisummaa yeroo sana jalqabamuu akka qabu adda baasa. Boqonnaa digdamii afur keessatti, Inni mana qulqullummaa akka mana Yihudootaa ta’e adda baasa. Tartiiba boqonnaawwan keessaa arguuf baay’ee barbaachisaa dha.

Maatii boqonnaawwan kudha tokko irraa hanga digdamii lamaatti jiran, keessatti xumura cufamuu kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afurii, haala kakuu Waaqayyoo saba filatamaa wajjin qabu keessatti ni mul’isu. Mallattoon Paalmoonii kan alfaa ta’e boqonnaa kudha tokkoo, fi mallattoon Isaa kan oomeegaa ta’e boqonnaa digdamii lamaa, seenaa boqonnaawwan sana keessa jirutti ni dabaluu.

Boqonnaa digdamii saddeetoffaan araara, lakkoofsa digdamii saddeetoffaan akka bakka buufamutti, Waaqummaa fi namummaa walitti makamuu dha. Garuu boqonnichatti dubbatamaa kan jiru murtii hojii raawwachiisaa qamadii keessa biqilan hamootaa, lubummaa sobaa, Leewwota sobaa dha. Lubni hundinuu Leewwii ture; garuu Leewwiin hundinuu luba hin turre. Sanyiiwwan Leewwii keessaa, hidda dhiigaa Aaron qofa lubummaaf ga’umsa qaba ture. Macaafni Qulqulluun

Leewwonni umurii waggaa digdamii shaniitti tajaajila jalqabu akka qaban ni ibsa; ilmaan Qohaati garuu umurii waggaa soddomatti tajaajilu turan.

Waaqayyo Musee fi Arooniin akkana jedhee dubbate: “Ilmaan Leewwii keessaa ilmaan Qohaati walitti lakkaa’aa, maatii isaanii akkaan, mana abbootii isaanii akkaan; warra waggaa soddoma irraa jalqabanii hamma waggaa shantamaatti jiran hundumaa, warra hojii hojjechuuf gara raayyaa seenan, hojii godoo walga’ii keessatti hojjetan.” Lakkoobsa 4:1–3.

Lakkoofsi “30” luboota dhiiga sanyii Qohaati keessaa turan bakka bu’aa; Qohaati ilmi Leewwii ture, ilmi Qohaati immoo Amraam ture, Amraam immoo abbaa Aroon ture. Leewwii jechuun “Waaqayyotti maxxane ykn Isa wajjin walitti hidhame” jechuudha. Qohaati jechuun “argamuu Isaa marfamanii walitti qabaman” jechuudha. Amraam jechuun “ummata ol kaafame” jechuudha; Aroon immoo “baataa ifaa ykn araaraa ol kaafame” jechuudha. Isaan kun walumaa galatti sochii Galaana Diimaa irraa gara Siinaa geessu agarsiisu; kanaanis kakuu Waaqayyoofi dhibba tokkoo fi afurtamii afur kuma sana gidduu jiru fakkeenyaan mul’isu; isaan mana qulqullummaa namummaa ti, yeroo Kiristoos hamba isaa gara mana qulqullummaa Isaatti walitti qabuuf harka Isaa yeroo lammaffaaf diriirsutti mana qulqullummaa waaqa irraa ta’e wajjin walitti makamu; achittis Inni isaan ol isaanii kaasa, isaanis akkuma Shaadraak, Meshaa fi Abednegoo Inni ibse sana, Lubicha Ol Aanaa Samii wajjin ifni isaanii ni ibsa.

Lakkoofsi “30” yeroo qophii lubootaatiif bakka bu’aa; 25 immoo, umurii Leewwota akka ta’e irraa ka’uun, sarara irratti sararaan 30 irratti hojii irra ooluu qaba; sababiin isaas lubni hundinuu Leewwii ture, garuu Leewwiin hundinuu luba hin turre. Soddoma yeroo qophii isa bara 1989 keessatti, yeroo dhumaatti jalqabe bakka bu’aa; innis Seera Dilbataa Ameerikaa keessatti xumurama. Lakkoofsi digdama-shan, akka mallattoo Leewwotaatti, akkasumas mallattoo addaan ba’iinsa garee lamaanii dha; haala luboota wajjin walqabateenis addaan ba’iinsa tokko adda baasa. Digdama-shan Seera Dilbataatti addaan ba’iinsa Leewwotaa fi Leewwota sobaa mallatteessa; akkasumas keessatti luboota dhugaa fi Leewwota dhugaa ilaalchisee garaagarummaa uuma; haa ta’u malee, akka Leewwota sobaa wajjin jiru sanaatti, addaan ba’iinsa hamaa miti.

କୋହାଥ ଲବେୟମାନଙ୍କର ତିନିଟି ପୂର୍ବଧାନ ଶାଖାମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଥିଲେ (ଗରେଶୋନ ଓ ମରୋରୀ ସହିତ)। ଯାଜକୀୟ ବଂଶ ବିଶେଷଭାବେ କୋହାଥଙ୍କ ବଂଶଧର ଆହାରୋନଙ୍କ ମଧ୍ୟମରରେ ଆସିଥିଲା। ଆହାରୋନ ଲବେୟଙ୍କ ଚତୁର୍ଥ ପୀଢ଼ୀୟ ବଂଶଧର ଥିଲେ, ଏବଂ ଯାଜକୀୟ ବିଶେଷାଧିକାର ଏହି କୋହାଥୀୟ ଶାଖାର ଭିତରେ କେବଳ ତାଙ୍କ ପୁରୁଷ ବଂଶଧରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୀମିତ ଥିଲା। ସମଗ୍ର କୋହାଥୀୟମାନେ (କୋହାଥଙ୍କ ସମସ୍ତ ବଂଶଧର) ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ପଦାର୍ଥଗୁଡ଼ିକୁ ବହନ କରିବାର ସମ୍ମାନ ପାଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ କେବଳ ଆହାରୋନଙ୍କ ବଂଶଧର ବଦେୀ ଓ ପବିତ୍ରସ୍ଥାନରେ ଯାଜକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିପାରୁଥିଲେ। ଆହାରୋନ ଯୋଗୁଁ “ବୃଧମାନଙ୍କ” ସହିତ, କିମ୍ବା ଯିହିଜ୍ଜକିୟଲେ ଅଧିକାରୀ ଆଠର “ପୁରାତନ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ” ସମାନ ଚତୁର୍ଥ ପୀଢ଼ୀର ପୂର୍ବଦିନିଷ୍ଠ କରନ୍ତି, ଯମୋନେ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଶାମ କରନ୍ତି।

Sirni walitti dhufeenya tajaajilaa 24 (qoodamota) lubootaaf (akkasumas warra Leewwotaa luboota hin taaneef hojii deeggarsaa keessatti, kan akka sirboota taphatanii fi eegdotaa karraatti) ramadame, Mootii Daawit dhaan hundeeffame. Daawit ilmaan Aroon tajaajila wal-duraa duubaan raawwatamuuf sirna walitti dhufeenya 24tti (qoodamota 24tti) qoodde (1 Seenaa 24:1–19). Daawit,





karrawwan gara naannolee keessaa geessan keessatti ol'aantummaa qaba. Mana qulqullummaa sana ijaaruu keessatti walitti hidhamiinsi biraa sirna qindaa'aa akkasiin irra deddeebi'amu hin jiru.

Lewwonni tajaajila hojiitti seenuu isaanii waggaa 25 irratti ture (Lakkoobsa 8:24: “umrii waggaa digdamaa fi shan irraa kaasee olitti tajaajila irratti eegduu ta'uuf ni seenu”). Isaan hanga waggaa 50 tajaajilu turan (Lakkoobsa 4:3, 39, 43; 8:25: “hamma umrii waggaa shantamaatti”). Kun waggaa 25 guutuu tajaajila hojii sirriitti kenna (50 – 25 = 25).

Kanaaf, tajaajilli tajaajilaa Lewwotaa waggaa 25 ta'e sun, safartuuwwan dhundhuma 25 fi 50 kan karraawwan mana qulqullummaa fi caasaa isaa irratti ol'aantummaa qaban keessatti kallattiidhaan calaqqisa—iddoo Lewwotni itti tajaajilan sana keessaa. Safartuuwwan ijoo mana qulqullummaa Hisqi'el, jechuunis mana qulqullummaa waldaa injifattuu fi dhibba tokko afurtamii afur kuma sanaa, ijaarsaan mana qulqullummaa isaanii keessatti, iddoo isaan itti tajaajiluu qabaniitti, naqamaniiru; AKKUMA kromosoomonni afurtamii jaha mana qulqullummaa sana keessatti ijaaramaniitti, iddoo uummanni Waaqayyoo itti tajaajiluu qabu. Palmoonniin mallattoo mallattoosaa mana qulqullummaa dhuunfaa nama tokkoo irratti, akkasumas mana qulqullummaa qaama waliinii kan misirroo Isaa ta'uu qabu irratti kaa'eera.

Nuti itti aanutti yaada kana maqaa barruu itti aanu keessatti itti fufna.

“Warrii isaan bakka itti gaafatamummaa qaban keessatti argaman, qajeelchawwan addunyaa of gammachiisummaa fi qisaasummaa irratti hundaa'anitti jijjiiramuu hin qaban; sababiin isaas isaan kana baachuu hin danda'an; yoo baachuu dandeessan illee, qajeelchawwan akka Kiristoosii kana hin eeyyaman. Barsiifni baay'een kennamuu qaba. 'Inni eenyutti beekumsa barsiisa? eenyutti immoo barsiisa akka hubatu godha? Isaan aannani irraa addaan baafaman, harma irraa fagaafaman. Ajajni ajaja irratti ta'uu qaba, ajajni ajaja irratti; sararri sarara irratti, sararri sarara irratti; as xinnoo, achis xinnoo.' Akkasitti dubbiin Waaqayyoo obsaan ijoollee duratti dhiyaachuu fi isaan duratti eegamuu qaba, warra dubbii Waaqayyoo amanani ta'aniin, jechuunis warra maatiin. 'Afaan dadhabaa fi afaan biraatiin ummata kana dubbata. Isaaniin, Kun boqonnaa ittiin dadhabaan boqochiifamuu danda'u dha; kunis haaromsa dha, jedhe; ta'us isaan dhaggeeffachuu hin barbaanne. Garuu dubbiin Waaqayyoo isaan duratti ajaja irratti ajaja, ajaja irratti ajaja; sarara irratti sarara, sarara irratti sarara; as xinnoo, achis xinnoo ta'e; akka isaan deeman, duubatti kufan, caccaban, kiyyoo keessatti qabaman, fi fudhataman.' Maaliif?—sababii dubbii Waaqayyoo gara isaaniitti dhufeef xiyyeeffannoo hin kennineef.”

“Kun warri barumsa hin arganne, garuu ogummaa ofii isaanii jaallatanii, yaada ofii isaanii akkaataa hojii ittiin raawwatanitti filatan jechuudha. Gooftaan warra kanaaf qormaata kenna; isaan gorsa Isaa duukaa bu'uuf iddoo isaanii fudhachuu yookaan didanii akka yaada ofii isaaniitti hojjechuu filatu. Sana booda immoo Gooftaan bu'aa isaanii isa mirkanaa'eef isaan dhiisa. Karaa keenya hunda keessatti, tajaajila keenya hunda keessatti Waaqayyotti, Inni nuun jedhu, 'Garaa kee naa kenni.' Waan Waaqayyoo barbaadu jechuun hafuura of gadi qabuu fi barsiifamuudhaaf qophaa'eedha. Wanti kadhannaatti ulfina isaa kennu immoo isa garaa jaalalaa fi ajajamaa ta'e keessaa baafamee hafuufame ta'uu isaati.”

“Waaqayyoo saba Isaa irraa wantoota murtaa'oo ni barbaada; yoo isaan, Ani garaa koo waan kana hojjechuuf hin kennu, jedhanii dubbatan, Gooftaan ogummaa samii malee murtii isaanii

isa isaan ogummaa fakkaatu keessatti akka itti fufan ni dhiisa, hamma caqasni kun [Isaayaas 28:13] raawwatamutti. Isin, Ani qajeelfama Gooftaa hanga iddoo murtiin koo wajjin walii galu tokkootti nan hordofa, jechuu hin qabdan; achiis yaada ofii keessan jabeessitanii qabachuun, fakkeenyummaa Gooftaa akkaan bocamuu diduun isin irraa hin eegamu. Gaaffiin, Kun mootummaa Gooftaa tii? jedhamee haa gaafatamu; Kun yaada yookaan murtii — tii? miti.” Testimonies to Ministers, 419.